

Protokół

73. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 5 września 2012 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1).

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Przyjęcie protokołu 72. posiedzenia Komisji z dnia 20 czerwca 2012 roku.
3. Sprawy bieżące.
4. Dokończenie omawiania wykazu form podmorskich.
5. Omówienie wykazu polskich nazw geograficznych z obszaru Europy (bez Litwy, Białorusi, Ukrainy, Czech, Słowacji i Rosji).

Obrady prowadził Waldemar Rudnicki, przewodniczący Komisji.

Ad 1. Przewodniczący przywitał członków Komisji. Zapowiedział także, że jest to ostatnie spotkanie, które prowadzi jako przewodniczący, gdyż podjął decyzję o złożeniu rezygnacji z pełnienia tej funkcji.

Ad 2. Do protokołu 72. posiedzenia zgłoszono kilka uwag redakcyjnych; dodano także, do informacji o liczbie przyjętych dotychczas egzonimów, tekst wyjaśniający przyczyny rozbudowania przez Komisję listy zalecanych polskich nazw. Po uwzględnieniu zmian i uzupełnień protokół przyjęto jednogłośnie (17 głosów za).

Ad 3. Maciej Zych przedstawił sprawozdanie z udziału członków Komisji w 10. Konferencji ONZ w sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych, która odbyła się w Nowym Jorku w dniach 31 lipca – 9 sierpnia 2012 r. W konferencji uczestniczyło 286 delegatów z 74 państw, 4 agend ONZ i 7 organizacji międzynarodowych, zaś w skład polskiej delegacji wchodziła Katarzyna Przyszewska (sekretarz Komisji) i Maciej Zych (wiceprzewodniczący Komisji).

Na posiedzenie przesłano łącznie 181 referatów i raportów, a także 9 dokumentów technicznych sekretariatu UNGEGN i 5 oficjalnych oświadczeń delegacji. Wszystkie te dokumenty zostały zamieszczone na internetowej stronie UNGEGN: <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/ungegnConf10.html>. Odbyło się także siedem prezentacji specjalnych. Delegacja polska zaprezentowała 4 referaty (“Minority place names in Poland”, “National Register of Geographical Names”, “The new list of Polish geographical names of the world”, “Official list of names of countries and non-self-governing territories”), przesłała także raport z działalności nazewnicznej w Polsce w latach 2007-2012, czyli w czasie od 9. Konferencji ONZ w sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych. Nie był on jednak osobno prezentowany, gdyż raporty nadesłane przez poszczególne państwa nie były wygłaszane – przedstawiciel UNGEGN omówił ogólnie ich tematykę, a z pełną treścią poszczególnych raportów każdy mógł zapoznać się na stronie internetowej UNGEGN.

Referat prezentujący, wydany pod koniec 2011 roku, „Urzędowy wykaz nazw państw i terytoriów niesamodzielnych” wywołał reakcję kilku państw. Przedstawiciel Palestyny złożył oświadczenie wyrażające zdziwienie, że Palestyna nie jest wymieniona w wykazie

wśród państw, tylko wśród terytoriów o spornym statusie międzynarodowym, gdyż wg niego Polska uznaje Palestynę za państwo. W sprawie tej delegacja polska konsultowała się ze Stałym Przedstawicielstwem Rzeczypospolitej Polskiej przy Narodach Zjednoczonych – w wykazie Palestyna zamieszczona jest w miejscu uzgodnionym z MSZ i zgodnie z informacjami jakie KSNG otrzymała od MSZ Polska nie uznaje Palestyny jako państwa. Po przekazaniu polskiemu przedstawicielstwu przy ONZ informacji odnośnie stanowiska przedstawiciela Palestyny, ambasador RP przy ONZ postanowił skonsultować tę sprawę z MSZ – w odpowiedzi MSZ uznało, że nie widzi konieczności reagowania na wypowiedź przedstawiciela Palestyny.

Do wykazu zastrzeżenia zgłosili też przedstawiciele Cypru domagając się usunięcia z niego Cypru Północnego i brytyjskich terytoriów Akrotiri i Dhekelia (odpowiednie pismo wystosowano także do polskiego MSZ), przedstawiciele Rumunii kwestionując stosowanie krótkiej nazwy *Moldova* po angielsku (wg nich powinno być tylko *Republic of Moldova*, bo *Moldova* to region w Rumunii), przedstawiciele Argentyny odnośnie do stosowania błędnej, wg nich, nazwy *Falklandy* zamiast *Malwiny* oraz pominięcia w wykazie argentyńskiego sektora antarktycznego, a także przedstawiciele Maroka odnośnie do podania w spisie zastosowanych w wykazie zasad latynizacji Sahary Zachodniej, co wg nich ma sugerować traktowanie jej jako państwa.

Kontynuacja dyskusji o tym referacie miała miejsce w trakcie przyjmowania raportu z konferencji, kiedy to przedstawiciel Palestyny zażądał dopisania do raportu zdania o niewłaściwym umiejscowieniu Palestyny w polskim wykazie nazw państw – w załączniku z terytoriami o spornym lub nieustalonym statusie międzynarodowym zamiast w części z państwami. Delegacja Stanów Zjednoczonych oraz sprawozdawca konferencji przygotowujący raport zwrócili uwagę, że komentarz zaproponowany przez przedstawiciela Palestyny sugeruje, że Polska uznaje Państwo Palestynę, a w wykazie zostało ono błędnie zamieszczone, zaś brak reakcji strony polskiej oznaczałby de facto potwierdzenie tego. W związku z tym delegacja polska zaproponowała dodanie do raportu zapisu „Polska uznaje 195 państw, tj. 193 państwa członkowskie ONZ oraz Kosowo i Watykan”. Taki zapis zdecydowanie odrzucił przedstawiciel Palestyny obstając przy tym, że Polska uznaje Państwo Palestynę, a zapis w takiej postaci by temu zaprzeczał. Po kolejnych negocjacjach pomiędzy stroną polską, palestyńską i sprawozdawcą uzgodniono, że strona polska wycofa swój dopisek zaś palestyńska zmieni go na informujący o zdecydowanych zastrzeżeniach Palestyny odnośnie miejsca w jakim została zamieszczona Palestyna w wykazie nazw państw (zapis zamieszczony ostatecznie w raporcie brzmi: „The representative of Palestine expressed strong reservations regarding the placement of Palestine in the list.”).

W czasie Konferencji Polska zgłosiła oficjalnie akces do Sekcji Bałtyckiej UNGEGN jako jej piąty członek (dotychczasowi członkowie to Estonia, Litwa, Łotwa i Rosja). Do tej pory Polska była obserwatorem w tej sekcji, a pełnoprawnym członkiem była wyłącznie w Sekcji Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej (w czasie konferencji do sekcji tej dołączyła, jako 18 członek, Rumunia).

Konferencja zakończyła się przyjęciem rezolucji oraz raportu. Przyjęto rezolucje dotyczące: organizacji 11. Konferencji ONZ w sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych oraz 28. Sesji UNGEGN, kryteriów przyjmowania i oceniania natury nazw geograficznych jako dziedzictwa kulturowego, odradzania komercjalizacji nazw geograficznych, podziału na dwie dotychczasowej Sekcji Azji Południowo-Wschodniej i Południowo-Zachodniego Pacyfiku, zasad latynizacji dla języków białoruskiego, bułgarskiego, perskiego

i ukraińskiego, wsparcia prac nad standaryzacją nazw geograficznych oraz internetowych kursów toponimicznych.

Konferencji towarzyszyła 27. Sesja UNGEGN, w której polska delegacja nie uczestniczyła (GUGiK delegowanie członków Komisji ograniczył wyłącznie do udziału w Konferencji). W czasie sesji dokonano wyboru nowych władz UNGEGN. Przewodniczącym został wybrany Bill Watt z Australii zastępując na tym stanowisku Helen Kerfoot z Kanady, wiceprzewodniczącymi zostali zaś Ferjan Ormeling z Holandii i Naima Friha z Tunezji (w poprzedniej kadencji wiceprzewodniczącymi byli Brahim Atoui z Algierii i Ferjan Ormeling). Dokonano także zmiany na stanowisku przewodniczącego Grupy Roboczej ds. Egzonimów – dotychczas grupa ta miała dwóch współprzewodniczących Petera Jordana z Austrii i Milana Adamiča ze Słowenii, obecnie jedynym przewodniczącym jest Peter Jordan.

W czasie Konferencji delegacja polska przeprowadziła rozmowy z przedstawicielami Niemiec (Bernard Beinstein, sekretarz Ständiger Ausschuss für geographische Namen, oraz Helge Paulig z saksońskiego Staatsministerium für Kultus und Sport) na temat zorganizowania wspólnego polsko-niemieckiego spotkania nazewniczego dotyczącego prac komisji nazewniczych z obu krajów. Spotkanie miałoby się odbyć w pierwszej połowie 2014 roku w Görlitz. Spotkanie planowane jest na ok. 40 osób (25 z Niemiec i 15 z Polski) i ma trwać dwa dni – połowa pierwszego dnia przeznaczona została na prezentacje prac polskich i niemieckich komisji nazewniczych; druga połowa pierwszego dnia na prezentacje polsko-niemieckich projektów nazewniczych (m.in. atlas geograficzny przygotowywany w Niemczech); drugi dzień przeznaczony został na wyprawę studyjną po regionie połączoną z wizytą w dwujęzycznych, niemiecko-łużyckich, instytucjach. Z przedstawionych założeń wynika, że spotkanie to przypominałoby seminarium nazewnicze, jakie odbyło się 21 i 22 września 2011 r. w Polanicy-Zdroju. Warto zatem, aby uczestniczyli w nim przedstawiciele Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej i Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych, którzy omówiliby działalność i prace obu Komisji, a także przedstawiciele ośrodków naukowych i akademickich przedstawiający referaty dotyczące różnych zagadnień toponimicznych ze szczególnym uwzględnieniem toponimii obszarów pogranicza polsko-niemieckiego. Seminarium ma być dwujęzyczne – przedstawiciele Niemiec będą wygłaszać referaty po niemiecku, a przedstawiciele Polski po polsku; ma być zapewnione symultaniczne ich tłumaczenie.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych przysłało pismo informujące o nocie przekazanej przez Ambasadę Republiki Cypryjskiej odnośnie do niewłaściwego, zdaniem Ambasady, zamieszczenia przez Komisję nazw *Cypr Północny*, *Akrotiri* oraz *Dhekelia* w „Urzędowym wykazie nazw państw i terytoriów niesamodzielnych”. Protokół Dyplomatyczny MSZ zaproponował, aby zachowując nazwę *Cypr Północny* zmienić nazwę załącznika, w którym jest ona wymieniona, z „Terytoria o nieustalonym lub spornym statusie międzynarodowym”, jak jest dotychczas, na „Terytoria o nieustalonym lub spornym statusie międzynarodowym oraz inne”. Ponadto zaproponowano przeniesienie do tego załącznika brytyjskich terytoriów Akrotiri i Dhekelia wraz z pominięciem ich w liście „Przynależność polityczna terytoriów niesamodzielnych” oraz zmiany ich pełnej angielskiej nazwy z dotychczasowych form *Akrotiri Sovereign Base Area* i *Dhekelia Sovereign Base Area* na *Akrotiri Base Area* i *Dhekelia Base Area*. Do pisma dołączono kopię noty z Ambasady.

W czasie dyskusji zwrócono uwagę, że Cypr Północny, podobnie jak Somaliland, czy Abchazja jest jednak terytorium o spornym statusie międzynarodowym – sam fakt istnienia de facto takiego terytorium przy braku jego szerokiego uznania na arenie międzynarodowej oznacza, że jest to obszar sporny. Niemniej Komisja postanowiła przychylić się do propozycji MSZ i przez aklamację zmieniła tytuł załącznika do „Urzędowego wykazu nazw państw i terytoriów niesamodzielnych” na „Terytoria o nieustalonym lub spornym statusie międzynarodowym oraz inne”.

Pozostałe dwie propozycje MSZ nie zostały jednak zaakceptowane. Zwrócono uwagę, że w nocie Ambasady Republiki Cypryjskiej podano, że Akrotiri i Dhekelia nie są terytoriami niesamodzielnymi wymienianymi przez ONZ czym głównie uzasadniono prośbę ich pominięcia w wykazie. Jednak w „Urzędowym wykazie nazw państw i terytoriów niesamodzielnych” wyraźnie zaznaczono, że uwzględniona lista terytoriów niesamodzielnych jest czym innym niż lista ONZ. Lista terytoriów niesamodzielnych ONZ liczy obecnie zaledwie 16 pozycji (w tym Saharę Zachodnią traktowaną przez Rzeczpospolitą Polską jako terytorium o nierozstrzygniętym statusie międzynarodowym). Lista w „Urzędowym wykazie” obejmuje zaś 69 takich terytoriów. Brano w niej pod uwagę m.in. listy terytoriów zamorskich Francji, Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii podane do wiadomości przez kompetentne urzędy tych państw: Ministère de l’Outre-mer, U.S. Department of Interior/Office of Insular Affairs i Foreign & Commonwealth Office. Na liście ONZ wymienionych jest 10 terytoriów brytyjskich, spośród 18 istniejących (poza Akrotiri i Dhekelią nie wymienione są m.in. Brytyjskie Terytorium Oceanu Indyjskiego, czy Georgia Południowa i Sandwich Południowy). Terytoria te określane są obecnie w Wielkiej Brytanii jako „British overseas territories” – „British Overseas Territories Act 2002” zmienił określenie dla brytyjskich terytoriów zależnych, wymienionych w załączniku 6 do „British Nationality Act 1981”, z „British dependent territories” na „British overseas territories”.

Terytoria zależne Wielkiej Brytanii, w tym Akrotiri i Dhekelię, wymienia poza załącznikiem 6 do „British Nationality Act 1981” również „List of Crown Dependencies & Overseas Territories” publikowana przez brytyjski Foreign & Commonwealth Office, ponadto uwzględniane są w wykazach innych państw, np. wymienia je amerykański Departament Stanu w liście terytoriów zależnych świata.

Zgodnie z „Traktatem dotyczącym ustanowienia Republiki Cypryjskiej” (ang. „Treaty concerning the establishment of the Republic of Cyprus”) z 1960 roku, podpisanym przez Wielką Brytanię, Grecję, Turcję i Cypr, Wielka Brytania zachowała pełną władzę (suwerenność) i jurysdykcję na obszarze Akrotiri i Dhekelii, a Republika Cypryjska nie objęła swymi granicami tych obszarów. Artykuł 1 tego traktatu stanowi: „The territory of the Republic of Cyprus shall comprise the island of Cyprus, together with the islands lying off its coast, with the exception of the two areas defined in Annex A to this Treaty, which areas shall remain under the sovereignty of the United Kingdom. These areas are in this Treaty and its Annexes referred to as the Akrotiri Sovereign Base Area and the Dhekelia Sovereign Base Area”. Ponadto „Protokół nr 3 w sprawie stref suwerennych Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na Cyprze” (ang. „Protocol No 1 on the Sovereign Base Areas of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland in Cyprus”) dołączony do Traktatu Akcesyjnego do Unii Europejskiej z 2003 roku potwierdza brytyjskie zwierzchnictwo nad obszarami obu baz.

Foreign & Commonwealth Office wymienia także listę kilkudziesięciu dwu- i wielostronnych umów międzynarodowych, które Wielka Brytania podpisała w imieniu obu terytoriów lub rozszerzyła na oba terytoria.

Pominięcie w angielskich długich nazwach słowa *Sovereign* nie zostało w jakikolwiek sposób uzasadnione w nocie Ambasady Republiki Cypryjskiej. Termin *Sovereign Base Area* podawany jest przez brytyjski Foreign & Commonwealth Office, uwzględniony jest w „Traktacie dotyczącym ustanowienia Republiki Cypryjskiej” i w protokole 3 do Traktatu Akcesyjnego, a także w wielu innych umowach międzynarodowych.

Komisja uznała zatem, że prośby Ambasady Republiki Cypryjskiej dotyczące Akrotiri i Dhekelii nie mają merytorycznego uzasadnienia i są niezgodne zarówno ze stanem faktycznym, jak i z międzynarodowym porządkiem prawnym.

Przy okazji omawiania noty Ambasady Republiki Cypryjskiej M. Zych zwrócił uwagę, że dotychczas Komisja niezbyt konsekwentnie podchodziła do kwestii terytoriów spornych zamieszczanych w wykazach. Czasami wymieniane są one w wykazach nazw obu państw wysuwających wobec nich roszczenia, jednak przeważnie wymienione są tylko w wykazach państwa faktycznie władającego danym terytorium, sporadycznie wraz z przypisem o roszczeniach innego państwa. W przypadku Jerozolimy zastosowano zaś rozwiązanie raczej nie spotykane, wydzielając całe miasto zarówno z wykazu nazw Izraela, jak i wykazu nazw Palestyny, jako swego rodzaju osobną jednostkę polityczną. Komisja uznała, że przy mniej istotnych terytoriach spornych można pozostawić status quo. Warto zaś dodać przypisy wyjaśniające stanowisko Polski przy terytoriach co do których ostatnio pojawiają się zastrzeżenia, np. przy Palestynie (istotne jest podanie wyjaśnienia określającego jednoznacznie stanowisko Polski), Falklandach, Akrotiri, Dhekelii.

W trakcie 2012 r. GUGiK zlecił w trybie zamówień publicznych prace realizowane na potrzeby Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie ustępu 2 lit. a) oraz ustępu 3 lit. a) Planu Pracy KSNG na 2012 r. Umowy te zostały zrealizowane. Ze względu na specjalistyczny charakter tych prac, Komisja została poproszona o zaopiniowanie ich jakości. Poniższe materiały zostały rozesłane wszystkim członkom Komisji w dniu 30.08.2012 r. z prośbą o zapoznanie i weryfikację jakości:

1. Opracowanie zasad transliteracji i transkrypcji nazw geograficznych, zgodnie z „Warunkami technicznymi” dla języka arabskiego.
2. Opracowanie zasad transliteracji i transkrypcji nazw geograficznych, zgodnie z „Warunkami technicznymi” dla języka urdu.
3. Opracowanie zasad transliteracji i transkrypcji nazw geograficznych, zgodnie z „Warunkami technicznymi” dla języka bengalskiego.
4. Opracowanie zasad transliteracji i transkrypcji nazw geograficznych, zgodnie z „Warunkami technicznymi” dla języka maledińskiego.
5. Opracowanie zasad transliteracji i transkrypcji nazw geograficznych, zgodnie z „Warunkami technicznymi” dla języka syngaleskiego.
6. Opracowanie zasad transliteracji i transkrypcji nazw geograficznych, zgodnie z „Warunkami technicznymi” dla języka tamilskiego.
7. Opracowanie zasad transliteracji i transkrypcji nazw geograficznych, zgodnie z „Warunkami technicznymi” dla języka hindi.

8. Opracowanie zasad transliteracji i transkrypcji nazw geograficznych, zgodnie z „Warunkami technicznymi” dla języka nepalskiego.
9. Opracowanie „Wykazu obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” dla języka angielskiego zgodnie z „Warunkami technicznymi”.
10. Opracowanie „Wykazu obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” dla języka rosyjskiego zgodnie z „Warunkami technicznymi”.
11. Opracowanie „Wykazu obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” dla języka niemieckiego zgodnie z „Warunkami technicznymi”.

Komisja jednogłośnie przyjęła ww. materiały do dalszych prac, zaznaczając jednocześnie, że wszelkie uwagi Komisji do materiałów będą wyjaśniane z autorami na podstawie rocznej rękopisami z tytułu należytego wykonania.

Przedstawiono uwagi do nazw z obszaru Słowacji i Kazachstanu.

W dotychczasowych wykazach wymieniana jest nazwa *Grodziszczce* dla części miejscowości Cierlicko na czeskim Śląsku Cieszyńskim. Nazwa *Grodziszczce* wymieniona była w wykazie egzonimów z 1994 r., na mapach topograficznych Wojskowego Instytutu Geograficznego w skali 1:300.000 z 1934 r. i w skali 1:100.000 z 1934 r., wymienia ją „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego”, pod tą nazwą wieś wymieniona była w aktach prawnych po włączeniu Zaolzia do Polski w 1938 r. Jednak w polskojęzycznych dokumentach (w tym urzędowych) gminy Cierlicko nazwa używana jest wyłącznie w formie *Grodziszcz* – w gminie Cierlicko Polacy stanowią 12,9% mieszkańców, więc gmina ma prawo do używania polskich nazw jako dodatkowych. Nazwę w formie *Grodziszcz* stosują także: „Głos Ludu. Gazeta Polaków w Republice Czeskiej”, polskojęzyczne audycje Radia Czeskiego w Ostrawie, polska szkoła w Cierlicku, mapa „Historyczny Śląsk Cieszyński” wydana ostatnio po polsku (tylko polskie nazewnictwo) przez czeskie wydawnictwo ShoCart na zamówienie polskiego szkolnictwa na Zaolziu. Forma ta pojawiała się również wcześniej – na mapie ludnościowej Śląska Cieszyńskiego zamieszczonej w książce Pawła Hulka-Laskowskiego „Śląsk za Olzą” z 1938 r., czy „Mapie ogólnej Księstwa Cieszyńskiego Wydanej nakładem Księgarni p. f. „Sella” M. Czajkowskiego w Cieszynie” z 1910 r.; na mapach austriackich z XIX w. jako *Grodischtz*. W czasie dyskusji zwrócono uwagę, że forma *Grodziszcz* jest niepoprawna w języku polskim na gruncie rozwoju historycznego i jest ewidentnie adaptacją formy niemieckiej (po czesku to *Hradiště*), powstała prawdopodobnie pod wpływem zaborców. Komisja uznała jednak, że skoro forma ta stosowana jest lokalnie, to warto ją jednak przyjąć (podobnie jak wcześniej Komisja przyjęła lokalne formy *Piosek* i *Pioseczna*, stosowane współcześnie przez zaolziańskich Polaków, rezygnując z form *Piasek* i *Piaseczna*, stosowanych w publikacjach, w tym na przedwojennych mapach topograficznych). Postanowiono zatem, przez aklamację, zmienić nazwę *Grodziszczce* na ***Grodziszcz*** dla części miejscowości.

Podobne uwagi dotyczyły nazwy *Piersna*, która przyjęta została na 71 posiedzeniu dla części Piotrowic koło Karwiny. Pod tą nazwą wieś wymieniona jest w aktach prawnych po włączeniu Zaolzia do Polski w 1938 r., mapie województwa śląskiego Instytutu Śląskiego z 1937 r. i w „Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego” (miejscowość nie była zaznaczana na mapach topograficznych Wojskowego Instytutu Geograficznego). Jednak

w polskich dokumentach gminy Piotrowice koło Karwiny nazwa używana jest w formie *Pierstna* – w gminie Piotrowice koło Karwiny Polacy stanowią 16,2% mieszkańców, więc gmina ma prawo do używania polskich nazw jako dodatkowych. „Głos Ludu. Gazeta Polaków w Republice Czeskiej” stosuje zarówno zapis *Pierstna*, jak i *Piersna*; nazwa raczej w ogóle jest spotykana sporadycznie. Po dyskusji, Komisja postanowiła również w tym przypadku zmienić nazwę *Piersna* na stosowaną lokalnie formę ***Pierstna*** (13 głosów za zmianą nazwy, 0 przeciw, 3 wstrzymujące się).

Postanowiono także dodać egzonim ***Stare Miasto*** dla części miejscowości Trzyniec (aklamacja).

Komisja ustaliła jako główne nazwy w formach *Mumbaj*, *Kolkata*, *Ćennaj*, zamiast dotychczasowych *Bombaj*, *Kalkuta* i *Madras*, ze względu na to, że zmienione zostały angielskie nazwy tych indyjskich miast. Analogiczna sytuacja jest w Kazachstanie – dawna stolica kraju, mająca egzonim *Alma-Ata*, do 1993 roku nosiła rosyjską nazwę *Алма-Ата* i kazachską *Алматы*. W 1993 roku władze Kazachstanu ustaliły, że po rosyjsku (rosyjski jest drugim językiem urzędowym kraju) stosowany będzie zapis kazachski, czyli *Алматы* (zgodnie z rozporządzeniem prezydenta Rosji z 1995 r. w Rosji nadal używana jest jednak nazwa rosyjska w formie *Алма-Ата*). Pochodzące od niej spolszczenie *Almaty* jest obecnie dość często spotykane, np. wg GoogleBooks w publikacjach w języku polskim, które ukazały się po 2000 roku nazwa *Almaty* pojawia się 125 razy, zaś nazwa *Alma-Ata* 142 razy.

W przypadku dwóch innych dużych miast Kazachstanu, których rosyjskie nazwy zostały w ostatnich latach zmienione Komisja dodała na pierwszym miejscu nową nazwę, dotychczasową zachowując jako wariantową (czyli tak jak postąpiono w przypadku miast indyjskich) – *Aktobe* i *Aktiubińsk* oraz *Semej* i *Semipalatyńsk*.

Komisja dyskutowała zatem, czy przyjąć pseudoegzonim *Almaty*, a jeżeli tak, to czy ustalić, że będzie to nazwa główna, czy wariantowa. Ostatecznie Komisja w pierwszym głosowaniu postanowiła wprowadzić pseudoegzonim ***Almaty*** (12 głosów za, 0 przeciw, 4 wstrzymujące się), natomiast w drugim ustaliła, że egzonimem głównym będzie *Almaty*, a wariantowym *Alma-Ata* (8 osób opowiedziało się za ustaleniem nazwy *Almaty* jako głównej, 7 za ustaleniem nazwy *Alma-Ata* jako głównej, 1 osoba wstrzymała się od głosu). A. Markowski wyraził zdanie, że nazwę *Almaty* należy odmieniać w liczbie mnogiej – w dopełniaczu przyjmie formę *Almat*, zaś w miejscowniku *Almatach*. M. Zych zauważył, że uzus wskazuje zaś na nieodmienianie tej nazwy. Komisja nie zajęła ostatecznie stanowiska w tej sprawie.

W związku z ustaleniem nazwy *Almaty* jako głównej dla miasta, Komisja dodała także jako główną nazwę ***Almaty*** dla jednostki administracyjnej obejmującej to miasto przy zachowaniu dotychczasowej nazwy *Alma-Ata* jako wariantowej (aklamacja), zmieniła również nazwę *obwód almaacki* na ***obwód almacki*** dla jednostki administracyjnej (aklamacja) oraz nazwę *Rezerwat Almaacki* na ***Rezerwat Almacki*** dla obszaru chronionego (aklamacja).

M. Zych poinformował, że 24 sierpnia ukazała się w Dzienniku Ustaw „Ustawa z dnia 13 lipca 2012 r. o ratyfikacji Protokołu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Cypru o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Cypru w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzonej w Warszawie dnia 4 czerwca 1992 r., podpisanego w Nikozji dnia 22 marca 2012 r.”, podpisana przez Prezydenta RP, oraz zwrócił uwagę na

stosowanie w niej nazwy *Republika Cypru* zamiast poprawnej *Republika Cypryjska*. Komisja uznała, że warto skierować do Kancelarii Prezydenta pismo, w którym zostanie zwrócona uwaga na stosowanie niewłaściwej nazwy państwa.

W lipcu br. w Korei Południowej oficjalnie powstało nowe miasto i obejmująca je jednostka administracyjna I rzędu. Miasto zostało po koreańsku nazwane *Sejong*, na cześć XV-wiecznego króla Korei, po angielsku stosowana jest dlań nazwa *Sejong City*. Pierwotnie miasto to zostało zaplanowane jako nowa stolica Korei Południowej, ostatecznie stolicą pozostanie formalnie Seul, a do nowego miasta do końca 2014 roku zostanie przeniesiona znaczna część rządu i agencji rządowych (w tym urząd premiera i 11 z 15 istniejących obecnie ministerstw) co uczyni miasto de facto siedzibą rządu. R. Huszcza poinformował, że imię króla, od którego nazwano miasto, po polsku zapisywane jest *Sedżong*. Komisja dyskutowała, czy wprowadzić tę nazwę jako egzonim. Z jednej strony zwracano uwagę, że nie powinny być wprowadzane nowe egzonimy dotychczas nie stosowane, jednak z drugiej strony zauważono, że w przypadku nowopowstających obiektów (np. jednostek administracyjnych, obszarów chronionych) Komisja wielokrotnie, niejako wyprzedzająco, ustalała polską nazwę. W przypadku Korei Południowej ustalona jest już także nazwa z zapisem „dż” dla miasta – *Czedżu*. Ostatecznie Komisja postanowiła przyjąć egzonim ***Sedżong*** zarówno dla miasta, jak i jednostki administracyjnej (11 głosów za przyjęciem egzonimu, 0 przeciw, 5 wstrzymujących się).

Do Komisji wpłynęło kilka pism z pytaniami odnośnie do zalecanych nazw. W pierwszym z nich kwestionowano poprawność zapisu nazw *Ćennaj*, *Pjongjang* i *Reykjavík*. Autor argumentował, że zapis indyjskiego miasta powinien mieć postać *Ciennaj*, stolica Korei Północnej powinna być zapisywana raczej jako *Piongiang* lub *Pionian*, a stolica Islandii jako *Rejkiawik*. A. Markowski zauważył, że autor listu pragnie stosować polskie zasady ortograficzne dla obcych nazw. Dawniej faktycznie tak się postępowało, stąd w polszczyźnie dość duża liczba egzonimów. Jednak od około 50 lat istnieje tendencja zbliżania zapisu do fonetyki oryginalnej, stąd wg obecnych zasad języka polskiego obca nazwa własna nie musi być zapisana zgodnie z polską ortografią. Tendencje te widać zwłaszcza w przypadku nazw zapisywanych pismem łacińskim – jeszcze nie tak dawno nazwy czeskie, czy tureckie zapisywane były polskimi literami, obecnie stosowany jest zapis oryginalny z użyciem wszelkich specyficznych liter i znaków diakrytycznych danego języka. A. Karp poinformował, że zapis *Ćennaj* wynika z ustaleń indologów, którzy uznali, że w polskiej transkrypcji języka hindi należy stosować zapis *ć*, *ś*, *dź* w każdym przypadku, także przed samogłoskami. Zapis taki ogranicza czytanie dwusylabowe nazw, czy twarde odczytywanie stosowane dla nazw obcego pochodzenia (por. *Helsinki*), co wcześniej było dość często spotykane wśród polskich czytelników. R. Huszcza powiedział zaś, że zapis przez „pj” zapobiega desylabizacji i ułatwia poprawny podział na sylaby. Ponadto, o czym dyskutowano już przy ustalaniu nazwy *Mjanma*, zapis przez „j” oddaje palatalność asynchroniczną występującą w oryginalnej wymowie, możliwą do oddania w wymowie polskiej – zapis przez „i” oddawałby tymczasem palatalność synchroniczną. Odnośnie zaś do nazwy stolicy Islandii A. Czerny poinformował, że forma *Rejkiawik* została formalnie wprowadzona w latach 70., wcześniej stosowana była forma oryginalna *Reykjavík*, spotykana także często i w późniejszych latach – np. w atlasach szkolnych wydawanych przez PPWK stosowana była co najmniej do końca lat 80. Komisja omawiając nazewnictwo do wydanego

w 2003 roku wykazu nazw państw zrezygnowała z niektórych spolszczeń nazw stolic wcześniej pochoinnie wprowadzonych.

W kolejnym piśmie pytano się o odmianę nazwy irackiego miasta *Balad* – Komisja wyjaśniła, że nazwę tę należy odmieniać tak samo jak *Bagdad*, czyli *Baladu* w dopełniaczu, *Baladzie* w miejscowniku.

W następnym piśmie odniesiono się do terminów „egzonim główny” i „egzonim wariantowy” stosowanych przez Komisję, z prośbą o doprecyzowanie w jakich sytuacjach należy używać jednych, a w jakich drugich. Egzonim główny, zapisywany na pierwszym miejscu w przypadku podawania dwóch egzonimów, jest formą preferowaną, egzonim wariantowy zaś formą dopuszczalną. Egzonimy główne powinny być stosowane zwłaszcza na mapach, w korespondencji oficjalnej, w odniesieniu administracyjnym. Egzonimy wariantowe mogą być zaś stosowane w publikacjach nieoficjalnych, gdy takie użycie jest korzystne ze względu na kontekst.

W nawiązaniu do ostatniego listu M. Zych zwrócił uwagę, że w przypadku nazw jednostek politycznych i administracyjnych w wykazach Komisji na drugim miejscu często zapisywana jest nazwa długa (oficjalna), a nie egzonim wariantowy, np. *Mongolia Wewnętrzna; Region Autonomiczny Mongolii Wewnętrznej, Buriacja; Republika Buriacji, Turyngia; Wolny Kraj Turyngia*. Ponieważ podwójny zapis przeważnie oznacza podanie egzonimu głównego i wariantowego, może się zdarzyć, że długie nazwy oficjalne zostaną błędnie odebrane jako nazwy wariantowe. Zaproponował zatem, aby takie długie, oficjalne formy nazw poprzedzać skrótem *ofic*. Komisja zaakceptowała ten pomysł, przy czym ustaliła, że skrót ten będzie podawany nie tylko w przypadku polskich nazw, ale także w przypadku endonimów, gdy w wykazie uwzględniona jest zarówno nazwa krótka, jak i długa (oficjalna).

Po posiedzeniu Grupy Roboczej UNGEGN ds. Egzonimów, które odbyło się maju br. w Gdańsku, do Komisji zgłosił się Drago Kladnik ze Słowenii, który zaoferował poprawę wykazu nazw geograficznych z obszaru Słowenii zamieszczonego w 11 zeszytu „Nazewnictwa geograficznego świata”. M. Zych przedstawił poprawiony wykaz nazw z obszaru Słowenii, który został ostatnio nadesłany. Komisja uznała, że materiał jest bardzo wartościowy, znaczna część uwag jest zasadna. Uznano jednak, że nadmiernie rozbudowane zostały wykazy obiektów szczególnych. Materiał ten pozostanie do wykorzystania przy opracowywaniu bazy nazw geograficznych świata.

Na poprzednim posiedzeniu M. Zych poinformował, że 5 czerwca zostało przyjęte przez parlament Ukrainy pierwsze czytanie ustawy o podstawach państwowej polityki językowej (*Закон про засади державної мовної політики*). Ustawa ostatecznie weszła w życie 10 sierpnia, a do końca sierpnia, korzystając z jej zapisów, rady siedmiu obwodów oraz Sewastopola podjęły decyzję o nadaniu językowi rosyjskiemu statusu języka regionalnego w tych jednostkach administracyjnych. Komisja zastanawiała się, czy w związku z tym należy w wykazie nazw geograficznych Ukrainy zacząć uwzględniać rosyjskie nazewnictwo. Po dyskusji uznano, że do obecnie opracowywanego wykazu nazwy te nie będą dodane – należy poczekać co najmniej z rok, żeby zobaczyć jak faktycznie ustawa funkcjonuje, czy faktycznie są ustalane nazwy w języku rosyjskim.

M. Zych zauważył także, że ustawą tą oficjalnie na Ukrainie uznano, że język rusiński jest osobnym językiem, a nie dialektem ukraińskiego – rusiński (ukr. русинська мова) został wymieniony obok 17 innych języków mniejszości.

Na zakończenie posiedzenia przewodniczący podziękował członkom Komisji za pięcioletnią współpracę. Za główny swój sukces uznał doprowadzenie do tego, że w wykazach są uwzględniane nie tylko same nazwy, ale też i współrzędne geograficzne, pozwalające na precyzyjną lokalizację nazwanych obiektów oraz uwzględnienie wykazów Komisji w georeferencyjnych bazach danych. Członkowie Komisji również dziękowali za bardzo dobrą współpracę i sprawne kierowanie pracami Komisji, za dobrą organizację prac Komisji i promowanie jej działań.

Ze względu na brak czasu, na kolejne posiedzenie przeniesiono dokończenie omawiania wykazu nazw form podmorskich oraz wykazu polskich nazw geograficznych z obszaru Europy.

Termin kolejnego posiedzenia Komisji ustalono wstępnie na 10 października.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
Wiceprzewodniczący Komisji
mgr Maciej Zych

Przewodniczący Komisji
dr inż. Waldemar Rudnicki